

Statistikcentralen

Databokslut 2020

Pärbild: Shutterstock
Pärmdesign: Riikka Turunen
Layout: Riikka Turunen

Uppgifterna får lånas med uppgivande av Statistikcentralen som källa.

© 2021 Statistikcentralen

Statistikcentralens generaldirektör
Markus Sovala.

Generaldirektörens förord

Mängden information har ökat i samhället och en allt större grupp aktörer producerar och utnyttjar informationen.

Fastän mångfalden av aktörer leder till varierande kvalitet på informationen, har den offentliga statistiken behållit sin ställning som en källa för tillförlitlig information.

Statistikväsendet är organiserad som en oberoende funktion, och styrs utöver av statistiklagen även av yrkesetiska principer och riktlinjer för statistikbranschen. Yrkesetiken i branschen är en viktig grund för verksamheten och statistikmyndigheten föregår med gott exempel även för andra informationsproducenter gällande de etiska principerna för statistikproduktion och användning av data.

Statistikcentralen nyttjar som allmän myndighet inom statistikväsendet i stor omfattning det datamaterial som uppkommer i verksamheten hos samhällets övriga aktörer. På så sätt kan statistik produceras på ett effektivt och kvalitativt sätt. Statistikcentralen producerar aktuell information som är till nytta för samhället och främjar användningen av sitt datamaterial för statistik- och forskningsändamål i samhället.

Statistikmyndighetens verksamhet präglas av en strävan till öppenhet. Vi offentliggör de metoder som använts vid statistikföringen och beskriver i samband med statistikuppgifterna det material och de analysmetoder som använts vid statistikproduktionen. Det här utgör grunden för förtroendet för statistiken och Statistikcentralen.

I och med den förnyade dataskyddslagstiftningen är det allt viktigare med en transparent och tillförlitlig behandling av personuppgifter. Statistikcentralens dataskyddsprinciper säkerställer sekretessen för enskilda uppgiftslämnarens uppgifter. I databokslutet rapporterar vi varje år om behandlingen av personuppgifter.

Databokslutet innehåller det viktigaste om verkställandet av dataskyddet år 2020. Jag presenterar här tre viktiga observationer i rapporten:

- Pandemin orsakade stora förändringar i arbetet, eftersom merparten av arbetet från och med mars utfördes som distansarbete. Våra kommunikationsverktyg och arbetssätt säkerställde ett gott dataskydd och en god datasäkerhet även vid distansarbete.
- Det nya ärendehanteringssystemet VirastoVahva som infördes på hösten möter bättre kraven för ärendehantering och dataskydd.
- Under året färdigställdes ett förslag till förvaringstider för datamaterial för statistikproduktion och förstöring av datamaterial. Verkställandet börjar år 2021.

Innehåll

Generaldirektörens förord	3
1 Verkställande av informationshanteringslagen vid Statistikcentralen	6
2 Övergripande arkitektur.....	8
3 Konsekvensbedömning av dataskyddet	9
4 Utbildning och anvisningar	10
5 Datasäkerhet	10
6 Intern kontroll.....	11
7 Datainsamling i exceptionella förhållanden	12
8 Suomi.fi-autentisering infördes.....	13
9 Befolkningsräkningsåret 2020.....	14
10 Införandet av VirastoVahva	15
11 Arkiv	15
12 Mätare år 2020.....	16
12.1 Kontrollbegäran om registeruppgifter	16
12.2 Statistik.....	16
12.3 Mottagande av material för statistikproduktion	16
12.4 Direkta datainsamlingar.....	17
12.5 Uppdragsundersökningar	20
12.6 Ärendehantering och arkivering.....	21
12.7 Undersökningsmaterial	22

1 Verkställande av informationshante- ringslagen vid Statistikcentralen

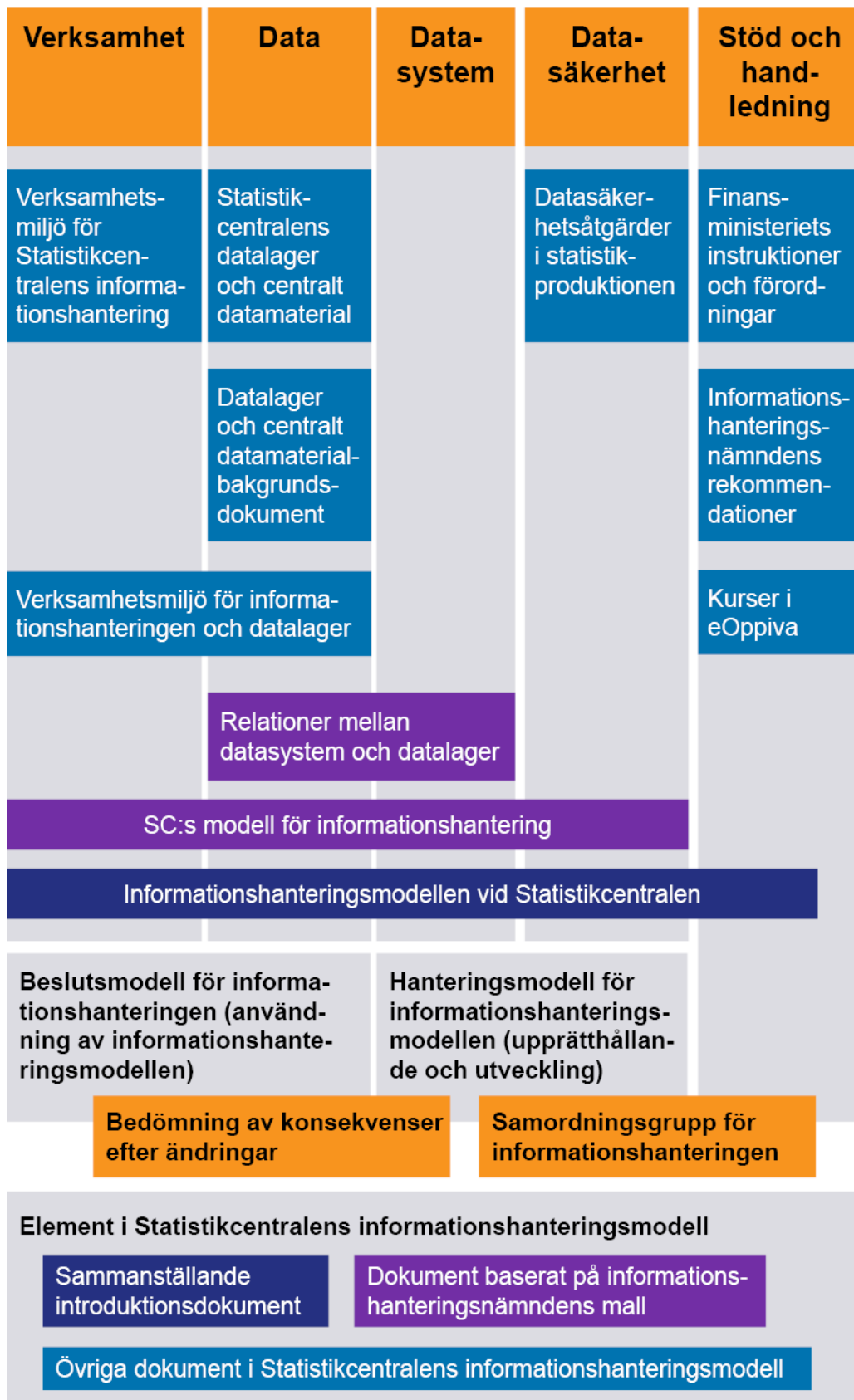
Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen som trädde i kraft i början av år 2020 (informationshante-
ringslagen) skapar som en allmän lag grunden för ett enhetligt förfarande, med vilka den offentliga förvaltningen behandlar data som innehas under hela deras livscykel.

För att verkställa informationshante-
ringslagen grundade Statistik-
centralen två arbetsgrupper: Informationshante-
ringslagen för statistikproduktionsprocessen samt Informationshante-
ringsmodellen. En samordningsgrupp ansvarade för verkställandet av informationshante-
ringslagen. Samordningsgruppen utredde kraven i lagen och vilka åtgärder som behövs vid Statistikcentralen. Arbetsgruppernas arbete blev klart i december 2020.

Målet för arbetsgruppen Informationshante-
ringslagen för statistikproduktionsprocessen var att utreda nuläget i verkställandet av informationshante-
ringslagens krav i statistikproduktionsprocessens datasystem och datamaterial, uppgöra en tidsplan för att verkställa dessa krav samt utarbeta de instruktioner som behövs för att verkställa kraven. Arbetsgruppen utarbetade bland annat en rapport om nuläget i insamlingen av logguppgifter och ett förslag till uppfyllande av informationshante-
ringslagens krav som gäller insamling av logguppgifter, en promemoria om instruktioner för datasystem och uppdatering av instruktionerna, ett förslag till förvaringstider för datamaterial för statistikproduktion, ett beslutsutkast om förstöring av datamaterial samt en tidsplan för verkställande av informationshante-
ringslagens krav i statistikproduktionsprocessen.

Informationshante-
ringslagen kräver att informationshante-
ringsenheterna har en informationshante-
ringsmodell som fastställer och beskriver informationshante-
ringen i den operativa miljön. Arbetsgruppen Informationshante-
ringsmodell ansvarade för att uppgöra Statistikcentralens informationshante-
ringsmodell. Den första versionen av informationshante-
ringsmodellen uppgjordes under hösten 2020 (bild 1).

Bild 1. Strukturen på Statistikcentralens informationshanteringsmodell och dokument samt övrigt material som ingår i den första versionen.

I den första versionen gjordes beskrivningarna på en relativt övergripande nivå, varvid datalager, datasystem och processer i enlighet med kraven kunde beskrivas parallellt, driftskompatibelt och för hela organisationen. Utgångsprincipen vid bearbetandet av modellen var att nyttja de befintliga beskrivningarna och dokumenten i så stor utsträckning som möjligt. Den utförda modellen har en tydlig länk till arbetet med Statistikcentralens övergripande arkitektur. Modellen är godkänd av ledningen för Statistikcentralen.

2 Övergripande arkitektur

Vid organisering av arbetet med den övergripande arkitekturen identifierades skikten i arkitekturen. I början av 2020 byggdes en gemensam arkitektur för statistik- och informationsproduktionen inom Statistikcentralens arkitektur på organisationsnivå. Dessutom fokuserade vissa målområden av arkitekturen på gemensam utveckling av ett delområde i arkitekturen. I och med omorganiseringen hänfördes arbetet med den övergripande arkitekturen till serviceområdet Utveckling och digitalisering, som har inlett arbetet med att uppdatera hanteringsmodellen för Statistikcentralens arkitektur och dess anpassning till Statistikcentralens nya utvecklingsmodell.

Arkitekturfunktionen och -förmågan utvärderas varje år. Utifrån årsbedömningar upprättas ett förslag till utvecklingsprojekt och utvecklingsåtgärder och utvecklingsstigen för Statistikcentralens KA-verksamhet uppdateras. Dessutom är syftet att förena den övergripande arkitekturen till att utgöra en del av Statistikcentralens utvecklingsverksamhet. Målet är att se projektets utvecklingsobjekt som en del av Statistikcentralens övergripande arkitektur, samt å andra sidan att nyttja arkitekturriktlinjerna, arkitekturprinciperna, de färdiga lösningarna och gemensamma tjänsterna i utvecklingsprojektet. Redan i planeringsfasen i projektet ska man överväga hur de befintliga arkitekturprinciperna och arkitekturriktlinjerna ska tillämpas i projektet i fråga och hur projektet positioneras i Statistikcentralens arkitektur.

Tills vidare har Statistikcentralen huvudsakligen fokuserat på arbetet med den organisationsspecifika övergripande arkitekturen, men arkitekturerna för gemensamma servicehelheter, informationshanteringslagen med mera medför situationer där grupperna för den övergripande

arkitekturen är tvungna att agera i riktning mot den offentliga förvaltningens gemensamma arkitektur och även i riktning mot enskilda aktörer. Arkitekturgrupperna följer även hur den gemensamma övergripande arkitekturen inom den offentliga förvaltningen och arkitekturarbetet i olika branscher framskrider. Statistikcentralen följer även det internationella arkitekturarbetet och deltar i utvecklingen av internationella referensramar.

3 Konsekvensbedömning av dataskyddet

Åren 2018–2019 genomfördes konsekvensbedömningen av dataskyddet som självutvärdering för varje statistikprocess. År 2020 beslutade man om att genomföra en konsekvensbedömning av dataskyddet till datalagret för personuppgifter, Stiina, som är under planering. Till Stiina kommer man att under de närmaste åren överföra Statistikcentralens datamaterial som innehåller personuppgifter.

Syftet med projektet Stiina är att i enlighet med den tjänstebaserade informationsarkitekturen bygga upp produktionssystem som är i sam användning, uppdateras kontinuerligt och styrs av metadata. Syftet är att behandling av personuppgifter inte upprepas som en produktionsprocess inom Statistikcentralen, utan att alla uppgifter är behandlade och sparade i datalagret med personuppgifter, och där administreras och används personuppgifterna centraliserat. En viktig del av förnyelsen är dataskyddet vid användningen av personuppgifter. I och med projektet införs pseudonymisering av direkta identifieringsuppgifter för personer i alla produktionsprocesser som är personbaserade.

Konsekvensbedömningen av dataskyddet gjordes som en köptjänst på grund av systemets vikt och omfattning. Rapporten erhöles i slutet av år 2020. Behandlingen av personuppgifter i datalagret Stiina utvecklas ytterligare utifrån bedömningen.

I slutet av år 2020 förbereddes anskaffningen av en konsekvensbedömning av dataskyddet för Statistikcentralens forskartjänst, distansanvändningssystemet Fiona. Konsekvensbedömningen av dataskyddet ska genomföras i början av 2021.

4 Utbildning och anvisningar

Statistikcentralen har under året uppdaterat och förnyat sina anvisningar som gäller dataskyddet. År 2020 justerades och preciserades anvisningarna särskilt på grund av Statistikcentralens omorganisering och införandet av det digitala ärendehanteringssystemet VirastoVahva. Anvisningarna jämfördes även med praxis för tillämpning av dataskyddslagstiftningen.

Under år 2020 uppdaterade Statistikcentralen dataskyddspolicyn för åren 2021–2024, Statistikcentralens dataskydds- och datasäkerhetsanvisningar, tillämpningsanvisningen för statistiklagen och instruktionerna för användningstillstånd för överlåtelse av datamaterial för forskningsändamål.

På grund av coronaläget flyttades utbildning som planerats till våren 2020 till hösten. När den exceptionella situationen fortsatte under hösten ordnades utbildningen som webbutbildning i synnerhet i eOppiva, med innehåll för alla användare och dessutom Statistikcentralens egen utbildning bland annat om informationshantering och statistiklagstiftning. Dessutom hölls under år 2020 en del mindre diskussionsmöten om olika teman.

5 Datasäkerhet

Efter medlet av mars jobbade merparten, över 85 procent, av Statistikcentralens personal på distans. Distansarbete hade förekommit redan tidigare, men inte i den här omfattningen.

Den största tekniska utmaningen hänförde sig till funktionaliteten i datakommunikationerna. Fastän problem förekom, särskilt under de första månaderna, löpte allt smidigare än förväntat.

Det smidiga distansarbetet möjliggjordes av de redan tidigare införda kommunikationsverktygen samt Valtoris distansanvändningsmiljö för statistikproduktion.

Datasäkerhetsincidenterna var mestadels olika bedrägeriförsök. Bedrägerisamtal om teknisk support ringdes till en stor del av ämbetsverkets anställda. Liksom tidigare år förekom rikligt med så kallade vd-bluffmeddelanden och till fakturor maskerade skadeprogram.

I november deltog Statistikcentralen i en övning som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ordnade om datasäkerhets- och dataskyddskränkningar inom den offentliga förvaltningen.

6 Intern kontroll

Under året färdigställdes granskning av hanteringen av användningsbehörigheter och digitala statistikmaterial.

Den interna granskningen av användningsbehörigheter gjordes i tjänsten Avain. Tjänsten Avain produceras av Valtori och är en tjänst för identitetskontroll och ett verktyg för hantering användningsbehörigheter, och Statistikcentralen införde Avain våren 2019. Syftet med granskningen var att ge Statistikcentralens ledning en uppskattning om användbarheten, datasäkerheten och dataskyddet i tjänsten Avain. Dessutom utvärderades om den interna kontrollen var tillräcklig och fungerande. Verkställandet av de rekommendationer som gavs vid granskningen främjades under året i projektet Omorganisering av hanteringen av användningsrättigheter.

Den andra granskningen gällde arkivering av digitalt statistikmaterial. Enligt Riksarkivets beslut förvaras det färdiga statistikmaterialet varaktigt i digitalt format. Vid granskningen genomgicks läget, processen och anvisningarna för arkivering av statistikmaterial i digitalt format. Verkställandet av rekommendationerna från granskningen har ålagts serviceområdet Informations- och statistikprocesser.

I december inleddes en granskning av Statistikcentralens säkerställningssystem. Granskningen gäller funktionaliteten och tillförlitligheten i säkerställningssystemen för datainsamlingsmaterial, behandlat material, statistikmaterial och arkiverat material för Statistikcentralens statistikproduktion samt tillförligheten, enhetligheten och tillgängligheten i uppgifterna i säkerställningssystemet. Granskningsrapporten färdigställs i januari 2021.

Utöver de i förväg avtalade granskningarna gjorde Statistikcentralen en utredning om behandlingen av logguppgifter. Lagstiftningen fastställer de allmänna kraven på behandling av logguppgifter. Dessutom finns det instruktioner för statssektorn för insamling och behandling av logguppgifter (så kallad logghantering).

Den interna granskningen utredde behandlingen av logguppgifter i datasystem för statistikproduktion och informationshantering (insamling, förvaring, läsning, analysering, rapportering, överlåtelse och förstöring). Enligt informationshanteringslagen insamlas de nödvändiga logguppgifterna om användning av datasystem och överlåtelse av uppgifter ur datasystemen, om användningen av datasystem kräver identifiering eller annan inloggning. Systemen för Statistikcentralens statistikproduktion kräver identifiering, så insamlingen av logguppgifter gäller för ett stort antal system vid ämbetsverket.

Rapporten rekommenderar vidareutveckling av behandlingen av logguppgifter i enlighet med kraven i informationshanteringslagen.

7 Datainsamling i exceptionella förhållanden

Under det exceptionella året 2020 fick Statistikcentralen merparten av myndigheternas och den privata sektorns datamaterial för statistikproduktionen på avtalat sätt. Tilläggstid på grund av coronapandemin ledde i vissa fall till en långsammare bildande av material. Den direkta datainsamlingen fortsatte även i undantagsförhållandena.

När medarbetarna i företagen övergick till distansarbete publicerade Statistikcentralen på sina sidor för datainsamling instruktioner för hur man svarar på ett smidigt och datasäkert sätt trots utmaningarna med distansarbete.

Statistikcentralen beslutade i april att under epidemin ska alla planerade intervjuer för datainsamling göras per telefon. Intervjubesök och insamling av hyllpriser i butikerna stoppades av säkerhetsskäl. På Åland fortsatte man att samla in priser, eftersom insamlingen inte kunde göras på nätet.

Statistikcentralen hade inför år 2020 förberett två omfattande och samhällrelaterade viktiga internationella undersökningar, som hade byggts helt på intervjubesök. De här undersökningarna har skjutits upp.

En övergång till svar på nätet lyckades bra, eftersom man tidigare hade hunnit satsa på det både inom individ- och företagsinsamling. Det

här lyckades dessutom bra på grund av att Statistikcentralen erbjöd uppgiftslämnarna den offentliga förvaltningens verktyg för stark autentisering på nätet.

Situationen ledde till stor press på utveckling av datainsamlingen. Om svar saknades gjordes kompletterande telefonintervjuer. Sökning av uppgifter testades, till exempel söktes prisuppgifter på nätet av personer och genom webbskrapning. Prisstatistiken införde ett betydande kassaterminalmaterial för att ersätta prisobservationer som saknades.

En del informationsinsamlingar kompletterades med frågor om corona. Frågorna gällde bland annat det utökade distansarbetet, distansmöten och ändringar i näthandeln.

Statistikcentralen rapporterade ingående om utmaningar och framgångar vid materialleveranser och direkt datainsamling i bokslutet år 2020.

Statistikcentralen anpassade dataanskaffningen till den nya situationen, och kvaliteten och funktionssäkerheten i informationsproduktionen bibehölls på en bra nivå.

8 Suomi.fi-autentisering infördes

Suomi.fi är en gemensam autentiseringstjänst för den offentliga förvaltningens e-tjänster, och möjliggör en säker digital autentisering. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ansvarar för Suomi.fi-autentiseringen.

Statistikcentralen införde år 2020 Suomi.fi-autentisering och -behörighet vid datainsamlingarna för företag och sammanslutningar. Införandet fortsätter år 2021.

Statistikcentralen utökade Suomi.fi-autentiseringen till individ- och hushållsgrundade datainsamlingar, med en förhandsifylld blankett på nätet med uppgifter om uppgiftslämnaren eller hushållet.

9 Befolkningsräkningsåret 2020

Befolkningen räknas i världens länder ungefär vart tionde år. Enligt FN:s rekommendation ska alla länder i hela världen göra en befolkningsräkning de år som är jämna tiotal, men i praktiken varierar tidpunkten för räkningen i olika länder. I EU:s förordning (EU) 2017/712 har året 2021 bestämts som tidpunkt för befolkningsräkningen. För Finland innebär det här i praktiken situationen vid årsskiftet 2020/2021, och uppgifterna gäller då den sista dagen eller veckan år 2020.

I Finland görs befolkningsräkningen numera vart tionde år som en sammanfattning av den statistik som produceras varje år. En viktig del av befolkningsräkningen är den internationella synligheten och att producera information för internationella ändamål, till exempel för EU. I befolkningsräkningen producerar medlemsländerna för Eurostat ett omfattande tabellpaket, vars innehåll är preciserat i olika förordningar.

År 2008 trädde Europaparlamentets och Europarådets förordning om befolknings- och bostadskalkylering i kraft (EG) Nr 763/2008, som på ett bindande sätt fastställer bland annat informationsinnehållet som produceras vid befolkningsräkningen. Den här ramförordningen kompletteras av kommissionens bestämmelser och verkställighetsförordningar, vars syfte är att förbättra kvaliteten, jämförbarheten och enhetligheten i uppgifterna. Det primära syftet med befolkningsräkningen är att beskriva befolkningen i ett land vid en viss tidpunkt: befolkningsmängden, befolkningsstrukturen och den regionala fördelningen. Dessutom insamlas vid räkningen information om befolkningens levnadsförhållanden, utbildningsstruktur, familjer och bostadshushåll, barnantal, flyttade, ekonomisk verksamhet, yrken och branscher. I samband med befolkningsräkningen insamlas ofta uppgifter om byggnader och bostäder.

Covid19-pandemin spreds i världen våren 2020 och påverkade också världens folkräkning. Totalt 16 länder av 57 inom UNECE har rapporterat att de skjutit upp befolkningsräkningen på grund av covid-19-pandemin. Pandemin påverkar inte Finlands folkräkning, eftersom informationen produceras genom flera olika administrativa register.

För Eurostat produceras ett omfattande informationspaket (Census-Hub-tjänsten). För att skydda uppgifterna införs en ny dataskyddsmetod

(cell key-metoden). Enligt krav i EU:s förordning om folkräkningar kan skyddet inte genomföras genom att täcka små cellfrekvenser, på det sätt som man vanligen gjort i nationell tabellproduktion.

10 Införandet av VirastoVahva

Statistikcentralen införde i oktober 2020 ett nytt system för digital ärendehantering, VirastoVahva. Systemet är TietoEvrys produkt Public 360 och levereras av Valtori. Införandet var en del av utvecklingsprojektet för Statistikcentralens ärende- och dokumenthantering, och det nya systemet ersatte det tidigare Dynasty-ärendehanteringssystemet. Materialet i Dynasty migrerades till eArchive, som är ett elektroniskt arkiv.

VirastoVahva möjliggör elektronisk dokumenthantering och bland annat elektroniska underskrifter inom Statistikcentralen. Utöver basfunktionerna har VirastoVahva en modul för avtalshantering.

Alla hos Statistikcentralen har åtminstone läsrättigheter till systemet. Synligheten för registrerade ärenden och dokument begränsas med åtkomstbehörigheter. VirastoVahva svarar bättre mot kraven som gäller ärendehantering och dataskydd.

11 Arkiv

Statsförvaltningens pappershandlingar som ska förvaras varaktigt ändras framöver till digitalt format. Statistikcentralen har deltagit i Riksarkivets projekt för massdigitalisering år 2020 genom att förbereda 280 hyllmeter med dokument för digitalisering. Dataskyddet för digitaliserade dokument säkerställs med materialspecifika metadata samt lagstadgade användningsbegränsningar. Digitaliserade dokument är tillgängliga för allmänheten via nättjänsten Astia, med beaktande av användningsbegränsningar. När det gäller att ändra materialet från analogt till elektroniskt format har man i samarbete med Riksarkivet utfört en dataskydds- och datasäkerhetsbaserad riskanalys.

Pappersdokument har förstörts årligen i enlighet med förvaringstiderna för dokument. Det totala antalet analogt informationsmaterial var i slutet

av år 2020 cirka 2,1 hyllkilometer, och material som med Riksarkivets beslut ska förvaras varaktigt är av detta cirka 1,2 hyllkilometer. Arkivlokalen är skyddad med begränsade passerrättigheter.

12 Mätare år 2020

12.1 Kontrollbegäran om registeruppgifter

Statistikcentralen har mottagit följande begäran i enlighet med EU:s allmänna dataskyddsförordning (EU) 2016/679 artikel 15 gällande vilka uppgifter om en person som finns sparade i Statistikcentralens personuppgiftsregister:

År	Kontrollbegäran st.
2018	5
2019	4
2020	3

12.2 Statistik

Statistikcentralen hade år 2020 i produktion 158 statistikgrenar, varav 144 publicerade uppgifter. År 2020 grundades en ny statistik, luftfartstatistik. Statistiken Skattepliktig inkomst lades ner. Dessutom övergick produktionen av följande fem trafikstatistikgrenar från Traficom till Statistikcentralen: vägstatistik, inrikes sjötrafik, utrikes sjöfart, handelsfartyg och järnvägsstatistik.

12.3 Mottagande av material för statistikproduktion

Statistikcentralen har en centraliserad mottagningsjänst för material (Ava). Följande uppgifter grundas på uppgifter i materialbeskrivningar i Statistikcentralens datainsamlingsregister.

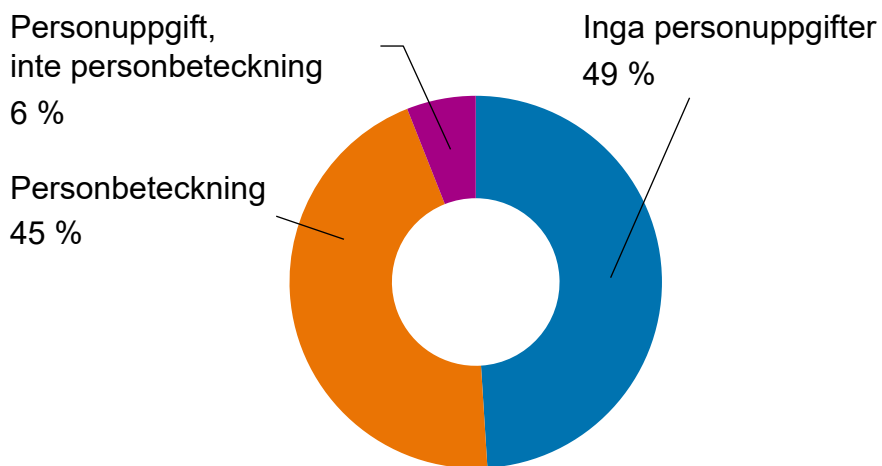
År 2020 levererades material till Statistikcentralen av 98 olika informationsproducenter. Uppgifterna överförs till Statistikcentralen

antingen av informationsproducenten eller en part som producenten befullmäktigat (till exempel Tieto Oy, CGI).

År 2020 levererades till Statistikcentralen 307 materialsamlingar. Av dessa samlingar levererades 76 procent som linjeöverföring och 24 procent på andra sätt. Statistikcentralen tar emot en del material, närmast i tabellform, via andra kanaler än det centraliserade mottagandet.

12.3.1 Personuppgifter i mottagande av material (N=307)

Av materialet (N=307) innehöll 45 procent personbeteckningar. Sex procent innehöll personuppgifter, men inte personbeteckningar. Resten, 49 procent, av materialet innehöll inte personuppgifter.

12.4 Direkta datainsamlingar

Statistikcentralen utförde år 2020 93 direkta datainsamlingar. Av dessa insamlingar gällde 11, dvs. 11 procent, personer eller hushåll.

I urvalet för person- och hushållsbaserade direkta insamlingar år 2020 (N=11) fanns totalt 248 830 objekt.

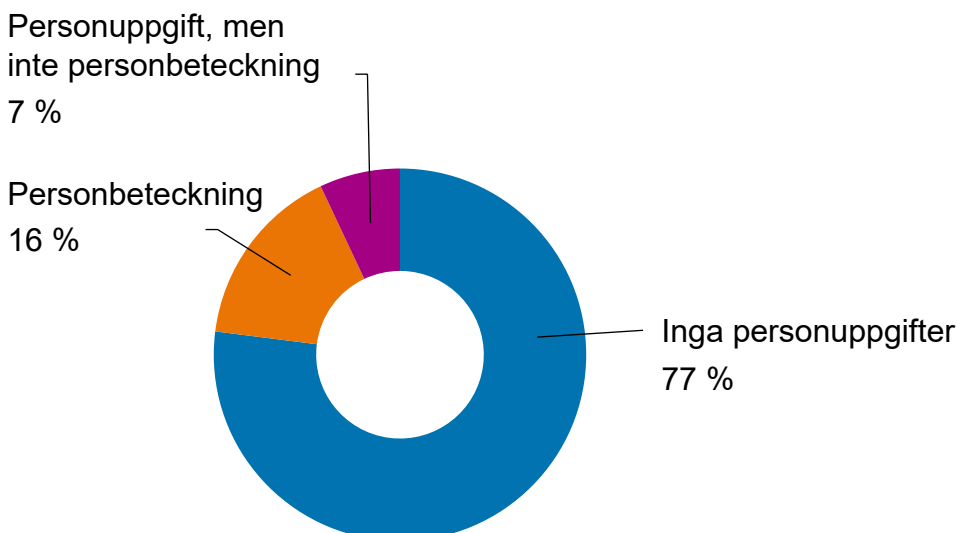
När direkt insamling görs bland andra än privatpersoner eller hushåll, klassificeras insamlingsobjekten som sammanslutningar. Exempel på sammanslutningar är näringsidkare, aktiebolag, öppna bolag, registrerade föreningar, kommuner, samkommuner, finansinstitut, försäkringsbolag, andelslag, församlingar, universitet, stiftelser och läroanstalter.

I tre urval bland företagsenkäter år 2020 ingick utöver sammanslutningar även privatpersoner som till exempel som ägare av byggnader eller innehavare av fordon. Därför klassificeras dessa datainsamlingar i denna granskning bland de personbaserade datainsamlingarna. Insamlingarna är märkta med en stjärna (*) i följande förteckning:

12.4.1 Person- och hushållbaserade insamlingar enligt urvalsstorlek

Insamlingens namn	Urvalsstorlek
1. Arbetskraftsundersökning	140 000
2. Enkät om finländarnas resor	28 200
3. Undersökning om konsumenternas förtroende	26 400
4. Undersökning om inkomster och levnadsförhållanden	13 000
5. Varutransporter inom vägtrafiken*	10 000
6. Tidsanvändningsundersökning	8 840
7. Undersökning om inkomster och levnadsförhållanden, mixed-mode-pilotinsamling	6 690
8. Undersökningen Befolkningens användning av informations- och kommunikationsteknik	6 000
9. Reparationer av bostäder och egnahemshus*	5 000
10. Konsumtionsundersökning, pilotinsamling	4 000
11. Reparationsbyggnad av industri- och lagerbyggnader*	700

12.4.2 Personuppgifter i direkta datainsamlingar (N=93)

När vi granskar alla direkta datainsamlingar år 2020 (N=93), förekom personbeteckningar i 16 procent av dem och i 7 procent behandlades personuppgifter men inte personbeteckningar. I resten av direkta datainsamlingar, 77 procent, behandlades inga personuppgifter.

Uppgifter som räknas som personuppgifter insamlas också med företagsinsamlingar, såsom till exempel löneenkäter. Statistikcentralen behöver en personbeteckning för uppgiftsinsamlingen, eftersom de uppgifter som arbetsgivaren överlåtit kan kopplas till övrigt material, till exempel examensuppgifter i examensregister.

12.4.3 Uppgifter i särskilda uppgiftsgrupper i direkta datainsamlingar och i material

Uppgifter i särskilda uppgiftsgrupper är enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning, artikel 9, ras eller etniskt ursprung, politisk åsikt, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförbund eller genetisk eller biometrisk information, hälsorelaterade uppgifter eller uppgifter som en fysisk persons sexuella läggning eller sexuella beteende. Dessutom ingår i gruppen enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning, artikel 10, uppgifter om brottmålsdomar och förseelser.

Av materialet som tillställdes Statistikcentralen (N=307) innehöll 18 procent antingen uppgifter i särskilda uppgiftsgrupper eller uppgifter som gällde brottmålsdomar eller förseelser eller både och. Resterande 82 procent av materialet innehöll inte uppgifter i särskilda uppgiftsgrupper och inte uppgifter som gällde brottmålsdomar eller förseelser.

Av de direkta insamlingarna år 2020 (N=93) innehöll fem procent antingen uppgifter i särskilda uppgiftsgrupper eller uppgifter om brottmålsdomar och förseelser eller både och. I 95 procent av de direkta datainsamlingarna förekom inte uppgifter i särskilda uppgiftsgrupper och inte uppgifter om brottmålsdomar eller förseelser.

12.4.4 Ändringar i direkta datainsamlingar år 2020

Gällande de nya materialkällorna avstod Statistikcentralen år 2020 från de direkta datainsamlingarna ifråga om studerande inom yrkesutbildning i läroanstaltsform och personer som avlagt examen under kalenderåret samt personer som deltagit i läroavtalsutbildning och personer som avlagt examen under kalenderåret.

Dessa uppgifter erhålls i fortsättningen huvudsakligen från Utbildningsstyrelsens informationsresurs Koski, dvs. den centrala integrationstjänsten för uppgifter om nationella studierätter och -prestationer. Från informationsresursen Koski erhålls inte uppgifter som gäller specialundervisningen inom den grundläggande utbildningen. Uppgifter ur informationsresursen Koski kompletteras genom att insamla statistikuppgifter om utbildningen bland annat från Åland.

År 2020 genomfördes inte insamlingen elever och studerande på anordnar- och läroanstaltsnivå. Som kompletterande insamling ordnades en enkät för studerande, vars uppgifter används för information om antalet studerande i läroanstaltsregistret. Mera information om Statistikcentralens direkta datainsamlingar finns på <https://www.tilastokeskus.fi/keruu>.

12.5 Uppdragsundersökningar

Uppdragen om datainsamling till kunderna har varierande ämnen och storleksklasser. Som uppdrag låter vi göra endast undersökningar som är betydande ur samhällligt eller vetenskapligt perspektiv. En del insamlingar upprepas regelbundet, andra är av engångskaraktär. Undersökningar beställs huvudsakligen av den offentliga förvaltningen och forskningsinrättningar. Anonymiserat material kan eventuellt levereras utöver till uppdragsgivaren även till Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Undersökning som utförs som uppdrag omfattas av samma sekretess som Statistikcentralens egna insamlingar. Personuppgifter behandlas alltid konfidentiellt, och Statistikcentralen lämnar inte under några omständigheter ut uppgifter som gör det möjligt att identifiera en person.

12.5.1 Antalet uppdrag

År	Uppdrag, st.
2010	23
2011	15
2012	11
2013	10
2014	7
2015	14
2016	11
2017	12
2018	12
2019	17
2020	12

12.5.2 Personbaserade uppdragsundersökningar 2020 enligt urvalsstorlek

Beställningsundersökningens namn	Urvalsstorlek
Medborgarpulsen, Statsrådet	40 000
Relativa inkomstdata, Hanken	22 500
Undersökning om konsumenternas inflations förväntningar, Finlands Bank	20 000
Arbetskraftstjänster som en del av Undersökningen om lediga jobb, Arbets- och näringsministeriet	10 000
Jämställdhet på arbetsplatser 2020, Social- och hälsovårdsministeriet	8 000
Riksomfattande inventering av användning av naturen för rekreation, Naturresursinstitutet	4 000
Förtroendet för den offentliga förvaltningen, Statsrådet och OECD	2 200
Arbetslivsbarometern som en del av Arbetskraftsundersökningen, Arbets- och näringsministeriet	2 200
Löneenkät, privata sektorn: Serviceinrättningarnas (AVAINTA rf) uppgifter	<700

12.6 Ärendehantering och arkivering

12.6.1 Arkivering av digitalt statistikmaterial

Arkivering av digitalt statistikmaterial är en del av statistikproduktionsprocessen. Syftet med arkivering är att säkerställa varaktig förvaring i ett tillgängligt format för uppgifter som är betydelsefulla för undersöknings- och statistikändamål. Att omsorgsfullt beskriva statistikmaterialet, det vill säga att spara metadata är väsentligt för att förstå materialet.

Statistikcentralen arkiverar varaktigt i enlighet med Riksarkivets beslut den mest detaljerade nivån i statistikmaterialet som insamlats för statistikproduktionen, vanligen observationsenhetsnivån (till exempel företag, person, hushåll). Om statistikmaterial med observationsenheter (=mikromaterial) inte insamlas, arkiveras det summerade, det vill säga det aggregerade materialet. Det arkiverade statistikmaterialet innehåller data och metadata som beskriver innehåll och strukturen, bland annat beskrivningar av variabler, begrepp och klassificeringar. Det årliga utfallet av arkivering av statistikmaterial är en mätare i resultatenheternas resultatkort.

Varaktig arkivering av statistikmaterial är en del i helheten hantering av informationsmaterial. I enlighet med arkivlagen arkiverar Statistikcentralen varaktigt material i slutet av livscykeln för statistikmaterial. Statistikcentralen beslutar om förvaringstiden för allt övrigt statistikmaterial som förvaras en bestämd tid. Kvalitetskriterierna för att förvara uppgifter ska beaktas redan i början av uppgifternas livscykel.

12.6.2 Arkiverat digitalt statistikmaterial 2011–2020

År	Arkiverat material, st.
2011	106
2012	182
2013	122
2014	83
2015	20
2016	38
2017	11
2018	211
2019	155
2020	114

12.7 Undersökningsmaterial

Enligt statistiklagen kan Statistikcentralen bevilja användningsrättighet till undersökningsmaterial på enhetsnivå för vetenskaplig forskning och statistiska utredningar om samhällsförhållanden. Grunden för undersökningsmaterialet är material som erhållits för Statistikcentralens statistikföring, som ofta kopplas till andra parter eller forskarens eget material.

Statistikcentralens forskartjänster bildar undersökningsmaterial som är specifika för ett undersökningsprojekt och undersökningsmaterial som färdigställts i förväg. Beskrivningar på så kallat färdigmaterial finns i Taika, en katalog för undersökningsmaterial (stat.taika.fi).

Tillståndsmyndigheten för social- och hälsovårdsdata Findata kan från och med år 2020 bevilja användningstillstånd till Statistikcentralens dödsorsaksmaterial.

12.7.1 Ansökan om användningstillstånd till undersökningsmaterial åren 2017–2020

	2017	2018	2019	2020
Dödsorsaksmaterial	82	66	77	70
Förlängt och utökat användningstillstånd	166	162	226	195
Mikrosimulering	20	12	18	17
Distansanvändning av färdigmaterial	50	77	79	94
Distansanvändning av skraddarsytt undersökningsmaterial	87	95	93	57
Överlåtelse av skraddarsytt undersökningsmaterial	35	20	14	5
Undersökningsmaterial som överläts med identifierare	33	34	42	33
Tillstånd av annan myndighet	5	3	3	3
Servicematerial	–	–	–	22
Att lägga till externt material	–	–	–	13
Totalt	478	469	552	509

12.7.2 Nationell distansanvändningstjänst

Statistikcentralen överlåter i första hand undersökningsmaterial för forskare via en datasäker distansanvändningstjänst. Arbete i distansanvändningssystemet Fiona motsvarar arbete på egen dator, men filer och resultat som överförs ut ur systemet granskas för dataskyddet både av forskaren och Statistikcentralen. Statistikcentralen tillhandahåller distansanvändningssystemet Fiona som en säker lösning även för andra myndigheters överlåtelse av undersökningsmaterial.

12.7.3 Distansanvändningstjänsten Fiona 2017–2020

	2017	2018	2019	2020
Organisationsavtal för distansanvändning	71	88	91	96
Distansanvändnings-projekt	163	196	219	197
Personer ¹	363	466	584	659
Användarnamn ²	501	601	782	983

---

1 Personen räknas bara en gång, trots att hen är med i flera projekt.

2 Personen har upptagits i antalet med alla sina användarnamn.

Statistikcentralen

www.stat.fi

www.facebook.com/Tilastotohtori

www.twitter.com/tilastokeskus